

Obsah

Úvod	5
1. Psychologické teorie morálního vývoje	8
1.1 Psychoanalytická teorie morálního vývoje	9
1.2 Morální vývoj z pohledu teorie sociálního učení	10
1.3 Kognitivní teorie morálního vývoje	12
1.3.1 Jean Piaget	12
Vývoj vztahu k pravidlům	13
Morální heteronomie a autonomie	16
K metodice zkoumání morálního úsudku dětí	17
Vývoj dětského chápání trestů (imanentní spravedlnost)	22
Shrnutí a hodnocení Piagetovy koncepce	24
1.3.2 Lawrence Kohlberg	26
Úrovně a stadia morálního vývoje	26
Charakteristické znaky stadiální teorie	31
Metoda interview: Morální dilemata	33
Shrnutí a hodnocení Kohlbergovy koncepce	36
2. Doplnující pohled na problematiku morálního vývoje	40
3. K rozvoji prosociálnosti a altruismu	44
4. K faktorům podmiňujícím proces morálního vývoje	47
4.1 Inteligence a morální rozvoj	47
4.2 Odlišnost pohlaví a morální vývoj	50
4.3 Náboženství a morální vývoj	52

5. Analýza procesu mravního vývoje	55
5.1 Vztah emocionální a kognitivní stránky v morálním vývoji	55
5.2 Vztah morálního usuzování a morálního jednání	59
6. Věkové zvláštnosti dítěte a morální vývoj	68
6.1 Premorální fáze vývoje období	68
6.2 Základy morálního vědomí ve fázi heteronomní morálky	69
6.2.1 Nesoulad mezi úrovní morálního úsudku dítěte a jeho jednáním	70
6.2.2 K základům projevů prosociálnosti u mladších dětí	71
6.3 Podmínky rozvoje autonomní morálky	72
7. K problematice mravní výchovy	75
7.1 K minulému a současnému stavu mravní výchovy	75
7.2 Role učitele	79
7.3 Obsah mravní výchovy	80
7.4 Metody mravní výchovy	85
7.5 K metodice skupinové diskuse s morálním obsahem	89
Literatura	104